

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B2-10C/77/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1218209299
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Nižňanská
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2023:1218209299.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Oľgou Nižňanskou, v právnej veci žalobkyne : X. R., V.. XX.X.XXXX, zastúpená advokátkou : JUDr. Daša Šulejová, AK Fedinova 16, Bratislava, proti žalovanej : E. R., V.. XX.X.XXXX, T. X, P., zastúpená : ADVOKA, s.r.o., Komárnická 36, Bratislava, o vrátenie daru a zrušenie vecného bremena, takto

rozhodol:

Súd žalobu zamieťa.

Žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

- Žalobkyňa sa žalobou podanou na súd dňa 27.12.2018 domáhala, aby súd zaviazal žalovanú vydať jej byt č. XX, nachádzajúci sa na X.poschodí bytového domu v P. na T. C. Č.. X, v okrese P. S., obec P.-R. I., k.ú. I., zapísaný na LV č. XXXX, ako aj k nemu prislúchajúci podiel na spoločných priestoroch a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 1472/100000. Ďalej žiadala, aby jej súd zrušil vecné bremeno-právo doživotného užívania, zapísané v jej prospech na tomto byte pod V-XXXXX/XXXX zo dňa 20.6.2017.
- Žalobu zdôvodnila § 630 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu, alebo k členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.
- Žalovaná nadobudla byt darom od žalobkyne na základe Darovacej zmluvy. Súčasne bola medzi žalobkyňou a žalovanou uzavretá Zmluva o zriadení vecného bremena-práva doživotného užívania a to dňa 20.6.2017.
- Žalovaná zmluvné právo doživotného bývania žalobkyne v byte nedodržiava. Voči žalobkyňi sa správa v rozpore s dobrými mravmi. Akýmkoľvek spôsobom, hrozbou trestného stíhania, či hrozbou výkonu trestu, alebo súdnou cestou, sa snaží dosiahnuť, aby žalobkyňi zamedzila výkon jej práva užívať predmetný byt.
- Žalobkyňa sa od prepustenia z väzby od 6.1.2018 až do 10.6.2018 so žalovanou, , svojou matkou, ako ani s maloletou dcérou E. nestretla a do 3.6.2018 s nimi nekomunikovala. Žalobkyňa najskôr bývala u svojho otca Y. J. , následne sa nasťahovala k svojej tete E. V., t.č. býva u známeho.
- Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II pod č.k. 3T/6/2018-269 zo dňa 22.3.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.5.2018, bola žalobkyňa uznaná za vinnú zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a bol jej uložený trojročný trest odňatia slobody s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 5

rokov s probačným dohľadom a bolo jej uložené primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a ochranné protialkoholické liečenie.

7. Žalobkyňa riadne pracuje, nepožíva žiadne alkoholické nápoje, podrobuje sa probačnému dohľadu a ambulantnému protialkoholickému liečeniu.

8. Žalovaná podala na Okresnom súde Bratislava II návrh na nariadenie neodkladného opatrenia dňa 6.6.2018 následne po tom, ako jej žalobkyňa ešte dňa 3.6.2018 sms správou oznámila, že chce prísť domov do bytu na T.. Žalobkyňa sa do bytu dňa 10.6.2018 nasťahovala, avšak dňa 15.6.2018 z neho musela odísť, keďže súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým jej zakázal priblížiť sa k žalovanej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Žalovaná od toho času odmieta žalobkyňu prístupniť byt.

9. Žalobkyňa súčasne s podanou žalobou požiadala súd o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanej povinnosť sprístupňovať jej byt.

10. Uznesením zo dňa 2.1.2019 súd neodkladné opatrenie nariadil. Žalovaná v odvolaní proti nariadeniu neodkladného opatrenia k žalobe vo veci samej uviedla, že je faktom, že existuje odsudzujúci rozsudok voči žalobkyňu za jej absurdné správanie, ktorým doslova terorizovala svoju matku, pani X. J., ako aj svoje dve dcéry - žalovanú a jej sestru L.. Uložením podmienčného trestu nie je tento problém „zažehnaný“. Žalobkyňa sa dodnes za svoje správanie v minulosti nikomu neospravedlnila. Podaná žaloba o vrátenie daru svedčí o jej úplnej nekritičnosti, dokonca snahe potrestať žalovanú za to, že jej trestná činnosť vyšla najavo a že sa ňou verejná moc zaoberala. Žalovaná dodáva, že žalobkyňa si dlhodobo neplnila ani svoju vyživovaciu povinnosť voči nej, ani voči maloletej L..

11. V podaní doručenom súdu 11.2.2019 žalovaná doplnila, že žalobkyňa je preukázateľne ťažkou alkoholičkou so sklonsmi k rabiátnemu správaniu. Celé roky žalovanú aj jej sestru živila a šatila ich stará matka, s ktorou žijú v predmetnom byte. Ani jedna z nich nemajú záruku, že žalobkyňa, ak by jej súd vrátil byt, tento nepredá a neprehýri. K darovaniu bytu prišlo v júni 2017, keď širšia rodina z obáv o strechu nad hlavou presvedčila žalobkyňu, aby tak urobila v existenčnom záujme svojej matky a svojich dvoch detí. Touto žalobou ju žalobkyňa reálne terorizuje a ešte aj zaťažuje procesnými nákladmi.

12. Žalobkyňa k vyjadreniu žalovanej uviedla, že nepravdivými tvrdeniami jej spôsobila ujmu nielen na jej osobnostných právach, ale ohrozila a obmedzila aj jej právo na bývanie v predmetnom byte, resp. zamedzila vstup do neho a mala záujem, aby žalobkyňa nastúpila výkon trestu.

13. Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom strán sporu, výsluchom svedkov L. Q., E. V. D. X. J., oboznámil sa s obsahom spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový stav veci :

14. Z Výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. I. súd zistil, že výlučnou vlastníčkou bytu č.XX na X.poschodí bytového domu na T. X L. P. je žalovaná. Titulom pre nadobudnutie bytu je Darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena zavkladovaná pod V-XXXXX/XXXX zo dňa 20.6.2017. V časti C: Ťarchy je zapísané vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného užívania bytu v prospech X. J. a žalobkyne.

15. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II pod č.k. 3T/6/2018-269 zo dňa 22.3.2018 bola žalobkyňa uznaná za vinnú zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm.a/, písm.b/ , ods. 3 písm.d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm.b/, písm.j/ Trestného zákona. Súd jej uložil trest odňatia slobody v trvaní 3 roky s podmienčným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov s probačným dohľadom, uložil jej primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

16. Skutkový základ uznania viny spočíval v tom, že obvinená X. R. od presne nezisteného dňa a času roku 2009 v byte č. XX na T. X L. P., spôsobovala fyzické a psychické utrpenie svojim dcéram E. a L. R. a svojej matke X. J. najmä tým, že spočiatku začala psychicky týrať svoju matku, ktorá sa nasťahovala do bytu, začala jej nadávať a snažila sa ju vyhodiť z bytu, postupne sa to zhoršovalo a stupňovalo, až kým v roku 2014 neprešli útoky na staršiu dcéru E., ktorej sa bezdôvodne opakovane začala vyhrážať, že ju vyhodí z domu, vyhadzovala ju z kuchyne, keď si chcela ohriať jedlo, bezdôvodne ju budila v noci a aj cez deň, neskôr ju začala fyzicky biť, pričom k prvému fyzickému ataku prišlo v roku 2015, čomu predchádzalo to, že začala na ňu bezdôvodne kričať a následne ju začala ťahať za

vlasý a fackovať ju, načo zareagovala babka tým, že si vnučku zastala, následkom čoho obvinená sotila do poškodenej, obdobne sa správala k svojej mladšej dcére L., ktorú opakovane ponižovala hlavne slovne, taktiež ju bezdôvodne budila zo spánku, nechcela jej dovoliť, aby si ohriala jedlo, vyhadzovala ju z domu, pričom negatívne správanie obvinenej sa zintenzívnilo v roku 2017, kedy často pod vplyvom alkoholu po príchode domov z práce sa začala rozkrikovať, biť staršiu dcéru a sácať do svojej matky, ktorá sa vždy staršej vnučky zastala, cca od 20.6.2017 sa fyzické a psychické útoky obvinenej ešte viac vystupňovali potom, čo zistila, že byť na T. je prepísaný na staršiu dcéru a že výživné od otca bude ďalej poukazované len k rukám staršej dcéry, dôsledkom čoho bolo, že 13.6.2017 bola na T. X. privolaná policajná hliadka, kvôli fyzickému ataku obvinenej na svoju staršiu dcéru E. pre spor o mobilný telefón, kedy ju obvinená chytila za vlasý, potom za ruky a začala ňou lomcovať, následne ju začala škriabať v oblasti tváre, udierala ju rukou po chrbte, neustále na ňu kričala a nadávala jej, následne sa staršej vnučky opakovane zastala stará matka, následkom čoho bol fyzický útok smerovaný na ňu, obvinená do nej sotila, nadávala jej aj staršej dcére, že sú tlsté a že sa majú pozrieť ako vyzerajú a že si majú na seba dávať pozor, pričom celý incident bol zo strany PZ riešený pohovorom. Neskôr asi po troch dňoch od tohto incidentu sa obvinená začala vyhrážať staršej dcére kvôli tomu, že volala policajtov, v tom zmysle, že si má dávať pozor, aby sa je náhodou niečo nestalo, pričom v noci zo 14.7.2017 na 15.7.2017 sa staršia dcéra E. prebudila 2x v noci na to, ako obvinená stojí nad ňou raz v stojí a potom druhýkrát prikrčená, pričom si mala niečo nezrozumiteľné hovoriť popod nos a keď zbadala, že staršia dcéra sa zobudila, tak z izby odišla a začala s niekým telefonovať, pričom do telefónu mala uviesť, že „skoro som E. udusila vankúšom, aj tak je už pre mňa mŕtva“, následkom čoho sa obidve dcéry pred obvinenou začali zamykať vo svojej izbe a spolu so starou matkou, ktorá s nimi bývala, mali strach o svoj život a zdravie.

17. Z odôvodnenia predmetného rozsudku ďalej vyplýva, že obvinená X. R. urobila vyhlásenie, že sa cíti byť vinná zo spáchaného skutku, dobrovoľne sa priznala a oľutovala ho.

18. Uznesením Krajského súdu v Bratislave pod sp.zn. 1Tpo/66/2017 zo dňa 6.12.2017 bola žalobkyňa prepustená z väzby na slobodu za súčasne stanoveného dohľadu probačného a mediačného úradníka, ako náhrady jej väzby. Súčasne jej bol uložený zákaz úmyselne sa priblížiť k svojim poškodeným dcéram E. D. L. R.Ý. a svojej matke X. J. na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Z odôvodnenia uznesenia súd zistil, že obvinená X. R. (žalobkyňa) bola vzatá do väzby uznesením zo dňa 1.8.2017.

19. Uznesením Okresného súdu Bratislava II zo dňa 21.1.2019 pod sp.zn. 6Nt/30/2018 bola žalobkyňa (odsúdená X. R.) prepustená z výkonu ochranného protialkoholického , ambulantného liečenia, ktorý jej bol uložený na základe rozsudku zo dňa 22.3.2018 pod sp.zn. 3T/6/2018.

20. Na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II pod č.k. 10C/77/2018-35 zo dňa 2.1.2019, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave pod č.k. 7Co/76/2019-104 zo dňa 24.4.2019 bolo žalovanej E. R. nariadené neodkladné opatrenie s uložením povinnosti sprístupniť žalobkyňu X. R. byt č. XX na X.poschodí bytového domu na T. Č.X L. P. až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že žalobkyňa má k tomuto bytu zriadené vecné bremeno práva doživotného užívania tohoto bytu, a hoci bola vo vzťahu k žalovanej odsúdená za zločin týrania blízkej a zverenej osoby, po prepustení z väzby na slobodu sa v stanovených termínoch dostavovala k probačnému a mediačnému úradníkovi, aktívne s ním spolupracuje a dodržiava obmedzenia spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov, pravidelne sa dostavuje aj do centra pre liečbu drogových závislostí. Je nepochybné, že vplyvom prežitých udalostí je situácia v rodine ťaživá, avšak správanie žalobkyne v súčasnosti nevykazuje patologické rysy, ktoré by odôvodňovali brániť jej v užívaní bytu , keď tento predtým darovala žalovanej a nemá iné vlastné bývanie.

21. Na pojednávaní dňa 8.12.2022 sa žalobkyňa v celom rozsahu pridržala podanej žaloby. Uviedla, že hoci bola odsúdená za trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby s tým, že trest jej bol podmienčne odložený v trvaní 5 rokov, znalcom bolo v trestnom konaní zistené, že žalobkyňa trpí duševnou poruchou, závislosťou od alkoholu. Znalkyňa R. R. výslovne v posudku uviedla, že žalobkyňa nie je bezprostredne nebezpečná pre spoločnosť. Znalec N., ktorý posudzoval poškodené uviedol, že ani jedna z nich netrpí syndrómom týranej osoby. Žalobkyňa uzavrela dohodu o vine a treste s tým, že ju následne prepustili z väzby. Po prepustení najskôr bývala u svojho otca a potom u tety. Dňa 10.6.2018 sa nasťahovala do bytu č.XX, ale musela z neho dňa 15.6.2018 odísť, pretože žalovaná ešte pred jej nasťahovaním dňa 6.6.2018 požiadala súd o nariadenie neodkladného opatrenia v ktorom tvrdila, že žalobkyňa ju obťažuje,

vyhráza sa jej, opäť ich týra a naďalej požíva alkohol. Nariadené neodkladné opatrenie bolo odvolacím súdom následne zrušené. Tieto tvrdenia žalovaná opakovala aj v konaní o zmenu zverenia mal. L. a vlastne to tvrdí neustále. Týmto sa žalovaná dopustila hrubého porušenia dobrých mravov vo vzťahu k žalobkyni. Z uvedeného dôvodu žiada od nej vrátenie bytu, ktorý jej darovala. Žalobkyňa ďalej uviedla, že tento byt jej darovala unáhlene. Vždy chcela, aby ho dostali obe jej dcéry, ale až po jej smrti. Tento spôsob naloženia s bytom jej navrhol jej otec, aby náhodou oň neprišli z dôvodu možného zadĺženia. Žalobkyňa aj keď podnikala, však žiadne dlhy nemala. Prevádzkuje zelovoc, platí účty. Teraz býva v garsónke v prenájme, za ktorý platí 450 € mesačne. Prakticky ale prišla o vlastné bývanie a v podstate zostala na ulici. Protialkoholickú liečbu ukončila, nepije a piť ani nemieni. Je toho názoru, že by mala dostať druhú šancu, ako napríklad aj jej matka, ktorá mala ten istý problém, ale ju po liečbe prijali. V súčasnosti má dobrý vzťah so svojou mladšou dcérou L., ktorá už v predmetnom byte nebýva. Žalobkyňa si musela zriadiť P.O.Box, pretože si z miesta trvalého bydliska nemôže vyzdvihnúť ani poštu.

22. PZ žalobkyne dodala, že návrh žalovanej na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd zakázal žalobkyni priblížiť sa k žalovanej v čase, keď sa vracala z väzby, či jej výpoveď vo veci zmeny zverenia maloletej L., sú tým správaním žalovanej, ktoré je rozporné s dobrými mravmi a je dôvodom na vrátenie bytu. Žalovaná 40 dní po tom, čo dostala byt darom, vyvolala konflikt a žalobkyňa, v tom čase závislá od alkoholu, reagovala skratovo. Navrhla pripojiť spisy pod sp.zn. 5C/1/2018, 28P/165/2017 a 3T/6/2018.

23. Žalovaná pri výsluchu uviedla, že so svojou matkou, žalobkyňou, nemá už 5 rokov žiaden kontakt. Matka sa o kontakt ani nesnaží. Ich vzťah prakticky neexistuje. Momentálne býva v byte spolu so svojou babkou, matkou žalobkyne. Navštevuje Pedagogickú fakultu, je v poslednom ročníku. Žalobkyňa jej dobrovoľne posieľa 40 eur výživné. Chodí na brigády, aj predtým brigádovala. Spoločne s babkou platia poplatky za byt. Lieky neužíva, po incidentoch s matkou navštevovala Centrum pre týrané ženy a deti a Linku detskej istoty, chodievala na psychoterapie.

24. PZ žalovanej dodal, že neposkytnutie potrebnej pomoci žalobkyni, ktorá sa lieči na duševnú poruchu-závislosť od alkoholu, nie je dôvodom na vrátenie daru. Pri žalobách o vrátenie daru je jednou z alternatív ich úspešného uplatnenia situácia, keď obdarovaný spácha trestný čin voči darcovi. Prejednávaná vec je ale v opačnom garde. Darovanie bytu bolo dohodnuté v širšej rodine v záujme žalobkyne a súčasne jej bola poskytnutá pomoc pri riešení a vyplatení jej dlhov, ktoré vznikli nie v súvislosti s jej podnikaním, ale kvôli alkoholovej závislosti, ktorú si sama privodila. Žalobkyňa uviedla, že žiada vrátiť byt preto, lebo nemá kde bývať. Toto ale nie je zákonný dôvod na vrátenie darovaného bytu. Nie je pravdou ani jej tvrdenie o podávaní neopodstatnených oznámení zo strany žalovanej voči nej. Žalovaná v inkriminovanom období bola obeťou trestného činu a iba sa bránila. Bol to štát, ktorý skonštatoval svojím rozhodnutím ich opodstatnenosť. V celej žalobe nie je nikde explicitne uvedené konkrétne konanie žalovanej, ktoré by malo byť rozporné s dobrými mravmi, pričom zákon hovorí o hrubom porušení dobrých mravov. Žaloba je napísaná neurčito a vágne. Legitímna ochrana záujmov žalovanej nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

25. Žalobkyňa v podaní doručenom súdu 10.1.2023 v podstate zopakovala svoje predchádzajúce tvrdenia uvedené v písomnej podobe a na pojednávaní, pričom doplnila, že v konaní pod sp.zn. 5C/1/2018 išlo o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd prvej inštancie zakázal žalobkyni na návrh žalovanej, priblížiť sa ku nej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Súd rozhodol ihneď po podaní návrhu dňa 6.6.2018 a žalobkyňa, ktorá sa do bytu nasťahovala 10.6.2018, musela v zmysle tohto opatrenia byt dňa 15.6.2018 opustiť. Žalovaná uviedla v návrhu nepravdivé skutočnosti o tom, že žalobkyňa sa správa arogantne, agresívne, že robí citový nátlak na neplnoletú L. cez sms správy, že má vážne podozrenie z opätovného požívania alkoholických nápojov, popísala násilné chovanie žalobkyne voči nej, jej sestre a babke v minulosti, že ich týrala, neplnila si voči nim vyživovaciu povinnosť, že má dlhy a podobne. V odvolacom konaní sa tieto skutkové tvrdenia nepreukázali a aj z uvedeného dôvodu bolo nariadené neodkladné opatrenie v odvolacom konaní zrušené.

26. Žalobkyňa má za to, že týmito nepravdivými tvrdeniami a konaním žalovaná vystavila žalobkyňu hrozbe výkonu trestu, čím vo vzťahu k žalobkyni hrubo porušila dobré mravy. Žalobkyňa má za to, že prioritným cieľom žalovanej bolo zamedziť žalobkyni bývať v ich spoločnom byte a nastúpiť výkon trestu. Toto negatívne správanie obdarovanej k darcovi je dôvodom na vrátenie daru. V danom prípade je možné hovoriť nielen o porušení dobrých mravov, ale aj o neposkytnutí potrebnej pomoci žalobkyni,

ktorá sa lieči na duševnú poruchu, závislosť od alkoholu. Žalovaná tiež vyvolávala v minulosti konflikty, tieto aj vyhocovala a následne využila všetky dostupné prostriedky, aby zbavila žalobkyňu jej práva bývania v byte, ktorý jej darovala.

27. Súd vypočul navrhnutých svedkov E. V., tetu žalobkyne, L. Q., dcéru žalobkyne a sestru žalovanej a X. J., matku žalobkyne a zároveň starú matku žalovanej.

28. Svedkyňa E. V. vypovedala, že bola stále v telefonickom kontakte s rodinou žalobkyne a poznala ich problémy. Vedela o závislosti žalobkyne na alkohole a aj závislosti na alkohole jej matky X. J., ktorá sa na závislosť tiež liečila. Žalobkyňa nebola s liečbou stotožnená. Svedkyňa vyslovila ale nesúhlas s postupom, ktorý rodina zvolila tým, že podala trestné oznámenie na žalobkyňu za týranie. Ona nemala pocit, že by bol v rodine niekto týraný a myslí si, že sa to dalo riešiť aj inak. Keď žalobkyňu prepustili z väzby, najskôr asi dva dni bývala u svojho otca. Následne sa nasťahovala ku nej a to až do termínu právoplatného súdneho rozhodnutia. Potom sa rozhodla, že sa vráti do bytu a poslala sms, že sa tam mieni nasťahovať. Do bytu išli spoločne, ale pani J. ju poslala preč. Potom jej žalobkyňa telefonovala, že v izbe nemá ani len žiarovku. Po vydaní neodkladného opatrenia sa žalobkyňa nasťahovala znova k nej. Žalovaná jej stále robila nejaké prieky. Napríklad žalobkyňa platila internet aj Magio TV a keď to zrušila, žalovaná odmietla vrátiť set-top-boxy, tak svedkyňa musela vybaviť, aby nedostala pokuty. Žalobkyňa nemala kľúč od vchodu do bytovky, musela čakať pri vchodových dverách, kým niekto z bytovky príde a otvorí dvere, nedávali jej poštu, nemala ani kľúčik od poštovej schránky a tak si musela zriadiť P.O.Box. Žalovaná je uzavretá a tvrdohlavá, nechcela sa so svojou matkou dohodnúť. Trvala na tom, aby sa jej ospravedlnila. Žalobkyňa je teraz úplne iný človek. Pracuje, nepije, vedie usporiadaný život. Čo sa týka dlhov žalobkyne pri podnikaní, žiadne nemala. Možno bola v omeškaní s nejakými platbami do Sociálnej poisťovne, ale inak všetko platila načas. Mala aj úver, ktorý riadne splácala, hoci to nebolo jednoduché. Nikto z rodiny svedkyňi nepovedal, že by ich žalobkyňa týrala.

29. Svedkyňa L. Q., dcéra žalobkyne a mladšia sestra žalovanej pri výsluchu uviedla, že v byte už nebýva, lebo sa vydala. Stretáva sa ale so sestrou, mamou aj starou mamou. Svojej mame odpustila, sestra to zrejme nevie. Mama im obom platila výživné. V minulosti sa sestra s mamou hádali, ale ona sa ich konfliktov nezúčastňovala.

30. V nadväznosti na výsluch svedkýň zaslala žalovaná prostredníctvom svojho PZ dňa 2.5.2023 súdu písomnú reakciu, v ktorej upriamila pozornosť na § 630 Občianskeho zákonníka. Uviedla, že nie každé správanie, hoci aj neetické, je vždy hrubým porušením dobrých mravov. Hrubým porušením dobrých mravov sa rozumie porušenie mravov značnej intenzity, alebo jeho sústavné porušovanie. Žalobkyňa doposiaľ v konaní nepreukázala hrubé porušovanie dobrých mravov zo strany žalovanej voči nej. Žalobe tak „prima vista“ chýba vecný základ a právne opodstatnenie. Žalovaná nebola útočníčkou. Odsúdenou osobou v trestnom konaní bola jej konfliktná, brachiálne agresívna matka. Žalobkyňa sa o žalovanú osobne nestarala, ani jej riadne neplatila výživné. O ňu a jej sestru sa starala stará matka. Žalovaná sa aj sama snažila prilepiť rodinný rozpočet, preto brigádovala. Štát vyhodnotil správanie žalobkyne ako protiprávne a odsúdil ju na podmienený trest odňatia slobody. Žalovaná žiada, aby bolo adekvátne vnímané, čo prežila. Žalovaná nie je povinná prejavovať voči svojej matke pozitívne emócie. Správa sa ale primerane slušne, v priamom kontakte úctivo, no udržiava si odstup. Správanie jej matky ju tak zasiahlo, že navštevovala psychologičku. Žalobkyňa sa stavia do role „obete“, ale je to práve žalovaná, ktorá sa stala obeťou protiprávneho konania žalobkyne. Vzhľadom na rozhodnutie a želanie otca žalobkyne, ktorý si želal, aby byt dostali jeho vnučky, je žalovaná pripravená previesť polovicu predmetného bytu svojej sestre L..

31. Žalovaná ďalej v písomnom podaní zo dňa 27.4.2023 uviedla, že si nemyslí, že sa správa zle k svojej matke. Po udalostiach z minulosti, kedy bola žalobkyňa aj odsúdená za svoje správanie k nim, si nevie ku nej vytvoriť užší vzťah. To, že jej dáva za zlé, že na ňu dala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, bol krok spravený zo strachu. Bála sa, že všetko bude zase tak, ako pred jej odsúdením. Čo sa sčasti aj potvrdilo, keď sa vrátila k nim do bytu. Bola neprijemná, vyhrážala sa, že všetok nábytok z izby vyhodí na chodbu, správala sa zlostne, bola agresívna. To, že žalobkyňa jej dáva 40 € výživné je pravda, bolo však obdobie, keď ju aj so sestrou živila babka. Matka dostávala výživné od ich otca, ale peniaze použila na svoje potreby, alkohol a cigarety. To, že žalovaná vlastní byt, nebolo z jej hlavy. Išlo iba o to, aby v čase, keď žalobkyňa nebola schopná sa o nich postarať a nevedela s peniazmi hospodáriť, neprišli všetci o strechu nad hlavou. Dohoda v rodine bola taká, že byt dostane žalovaná

a keď jej sestra bude plnoletá, budú spoluvlastníkmi . Žalovaná niekoľkokrát sestre navrhla, aby sa stala spoluvlastníčkou bytu, ona ale tento návrh odmieta do času, kým neskončí tento súd. Stará matka si nezaslúži porovnanie so žalobkyňou, pretože aj keď kedysi pila, nikdy nebola na nich so sestrou agresívna, neponižovala ich, nezakazovala im jesť, vždy sa o nich postarala, bola dobrá a starostlivá.

32. Žalobkyňa v písomnom podaní zo dňa 12.6.2023 v podstate svojej výhrady voči žalovanej zopakovala a zhrnula. Doplnila, že od rozvodu s otcom jej oboch detí mala dve zamestnania, aby rodinu uživila. Výživné na deti nedostávala. V tom čase jej matka ponúkla, že sa ku nej presťahuje a pomôže jej. Žalobkyňa pochádza z rodiny, kde alkohol požívali jej rodičia, brat, dokonca aj stará matka. Alkoholizmus je považovaný za psychické ochorenie, ktoré je nutné liečiť. Alkoholik nie je schopný rozoznať svoju poruchu, pretože u neho dochádza k racionalizácii pitia, preto potrebuje nielen odbornú pomoc, ale aj pomoc od svojej rodiny. Žalovaná svojej matke potrebnú pomoc neposkytla, práve naopak.

33. Svedkyňa X. J. , matka žalobkyne a zároveň stará matka žalovanej pri výsluchu uviedla, že žalobkyňa dlhé roky požívala alkohol, neplatila nájomné ani výživné. Svedkyňa kvôli tomu predala svoju garsónku, pritom chodila do práce a všetky peniaze dávala na starostlivosť o deti, platila všetky poplatky. Žalobkyňa nedávala na svoje dcéry ani výživné, ktoré dostávala od ich otca po rozvode manželstva. Po návrate z väzby sa ani nespýtala, či tie peniaze nepotrebujú. Vyhrážala sa, že predá byt , preto svedkyňa prehovorila manžela, aby byt bol darovaný žalovanej. Svedkyňa ďalej vyhlásila, že nesúhlasí so súdnym sporom o vrátenie daru, ktorý žalobkyňa iniciovala. Ona má právo v tom byte bývať, podmienka jej skončila v máji, a teda sa ku nim môže nasťahovať. Žalovaná úspešne ukončila štúdium na VŠ. Počas štúdia pomáhala mladšej sestre, starala sa o ňu od 12-tich rokov. Čo sa týka návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, svedkyňa žalovanú vedela pochopiť, pretože zo žalobkyne mali všetci strach. Ona neprejavila ani náznak ľútosť nad svojim správaním. Svedčia o tom aj dopisy, ktoré posielala z väzby. Je pravdou, že pracovala, ale po práci sedela v krčme. Po návrate z väzby jej dali kľúč od bytu, ale od vchodových dverí otvárač nemali. Žalobkyňa svoj niekde stratila, alebo nechala. S manželom ju presvedčili, aby byt darovala žalovanej, lebo situácia už bola neúnosná a incidenty boli stále väčšie. Žalovaná nikdy nebola k žalobkyňi neúctivá, nebola ani konfliktná. Nebránila jej ani pri nasťahovaní sa do bytu po návrate z väzby. Nerobila žiadne zlomyseľnosti. Keď otec žalovanej začal posielat výživné do jej rúk, žalobkyňa vyvolala incident so žalovanou. Ďalej svedkyňa uviedla, že bolo obdobie, kedy uvažovali, že byt predajú , ale nebol to dobrý nápad.

34. Žalovaná v písomnom podaní doručenom súdu po výsluchu svedkov uviedla, že nie je sporné, že po návrate z väzby žalovanej jej nebránila v nasťahovaní sa do bytu. Ďalej vyslovila obavu, že ak by sa byt dostal do opätovnej dispozície žalobkyne, nie je vylúčené, že by sa ho mohla pokúsiť scudziť, s následnou stratou obydlija oboch detí aj starej matky.

35. Žalobkyňa reagovala, že naďalej je presvedčená, že prioritným cieľom žalovanej je zrušenie práva žalobkyne na bývanie v predmetnom byte. V súčasnosti sa žalobkyňa už do bytu ale nasťahovala a platí 1/3 -inu výdavkov na bývanie. Žalovaná v byte nebýva.

36. V záverečnej reči PZ žalobkyne zdôraznila, že nepopiera, že bola trestne stíhaná a aj odsúdená. Opätovne poukázala na posudok R.. R. aj Y.. N. z trestného konania, najmä závery, že žalobkyňa trpí duševnou poruchou-závislosťou na alkohole a že posudky nepreukázali u poškodených , že by trpeli syndrómom týraných osôb. Po jednom incidente, ktorý sa odohral v byte asi mesiac po jeho prepise na žalovanú, bola žalobkyňa vypočutá políciou a následne prepustená. Potom podala žalovaná na žalobkyňu trestné oznámenie s tým, že ju chcela udusiť vankúšom a žalobkyňa bola vzatá do väzby, v ktorej strávila 4 mesiace. Po prepustení z väzby nemohla ísť do bytu, ale bývala u príbuzných. Po skrátrenom trestnom konaní, v ktorom uzavrela dohodu o vine a treste, a bola právoplatne odsúdená, sa rozhodla do bytu nasťahovať. Keď sa tam ale mala vrátiť, žalovaná podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia s vymyslenými dôvodmi, pre ktoré musela žalobkyňa z bytu odísť, dokonca jej hrozil výkon trestu. Toto neodkladné opatrenie bolo v odvolacom konaní zrušené. Žalobkyňa nepopiera, že bola alkoholičkou, aj že sa zle správala, avšak v súčasnosti je preliečená, alkohol nepožíva a riadne pracuje. Žalobkyňa nemá istotu doživotného bývania v byte, pretože z výsluchu svedkov vyplynulo, že byt chceli predať.

37. PZ žalovanej v záverečnej reči uviedol, že žalobkyňa nepreukázala splnenie zákonných predpokladov na vrátenie bytu. Žalovaná sa správala v ťažkej životnej situácii primerane. V tom čase

študovala a starala sa aj o svoju sestru. To si zaslúži morálne uznanie a úctu. Právo doživotného bývania žalobkyne v byte nie je nikým a ničím ohrozené a žalovaná ho rešpektuje.

38. Podľa § 630 Občianskeho zákonníka darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

39. Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka je špecifickou právnou normou, ktorá priznáva právne dôsledky spojené s požiadavkou určitého správania obdarovaného, a to vo vzťahu k darcovi a členom jeho rodiny, ktorý získal majetkový prospech bezplatne.

40. Zákon spája právne dôsledky v podobe možnosti žiadať vrátenie daru so splnením nasledovných predpokladov : a) správanie obdarovaného voči darcovi alebo jeho rodine, b) správanie obdarovaného vykazujúce znaky hrubého porušovania dobrých mravov.

41. Pri naplnení uvedených predpokladov má darca možnosť žiadať obdarovaného o vrátenie daru. Predpokladom takéhoto úspešného uplatnenia práva darcu je veľký nevďak zo strany obdarovaného, prejavujúci sa v takom jeho správaní, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

42. Dobré mravy (bonos mores), je súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré predstavujú obvyklé , poctivé a spravodlivé správanie sa, všeobecne akceptovateľné spoločnosťou. Vo všeobecnosti možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno preto označiť za činnosť proti dobrým mravom (contra bonos mores).

43. Hrubé porušovanie dobrých mravov znamená porušovanie dobrých mravov v značnej intenzite, alebo porušovanie sústavné, ktoré v dôsledku svojho trvania, priebehu a pôsobenia na darcu, alebo členov jeho rodiny, nadobudne povahu hrubého porušovania dobrých mravov. Takýmto kvalifikovaným hrubým porušením dobrých mravov je napríklad fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci a podobne.

44. Ak darca uplatní svoje právo domáhať sa vrátenia daru, právny vzťah z darovania zanikne. Darca môže požiadať o vrátenie daru jednostranným právnym úkonom adresovaným obdarovanému, alebo tak môže urobiť podaním žaloby na súd.

45. V prejednávanej veci išlo o vrátenie daru v podobe nehnuteľnosti, ktorú žalobkyňa ako matka darovala žalovanej ako svojej staršej dcére . Súd vykonal vo veci dokazovanie na okolnosti darovania ako aj splnenie podmienok vrátenia daru v zmysle vyššie vyšie citovaného § 630 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa špecifikovala správanie žalovanej , ktoré podľa jej názoru malo naplniť znaky hrubého porušovania dobrých mravov . Tunajší súd sa s jej názorom nestotožnil. V tomto spore bolo totiž potrebné posúdiť nielen správanie sa žalovanej ako obdarovanej voči žalobkyňi, ale aj opačné správanie sa žalobkyne ako darovateľky voči žalovanej, ktoré mu predchádzalo. Len takéto komplexné posúdenie mohlo dať odpoveď na zložitú otázku , či boli naplnené predpoklady na vrátenie daru. Vzájomné vzťahy žalobkyne a žalovanej boli determinované okolnosťami, ktoré sa udiali v blízkej minulosti. Žalobkyňa, ako vyplynulo z predložených dôkazov, bola už dlhšiu dobu pred darovaním nehnuteľnosti závislou na alkohole. Po rozvode s manželom pracovala, aby užívala svoje dve dcéry. Po práci zostala v krčme a v podnapitom stave sa vracala domov, kde vyvolávala konflikty najmä so svojou vlastnou matkou, ktorá s ňou bývala ale najmä so žalovanou. Uvedené vyplynulo z výsluchu predvolaných svedkov X. J. a L. Q., ako aj z rozsudku Okresného súdu Bratislava II v trestnej veci, v ktorej bola žalobkyňa právoplatne odsúdená za zločin týrania blízkej a zverenej osoby. Nie je podstatné, ako túto situáciu vnímala a vníma v súčasnosti žalobkyňa. Nie je ani podstatné, čo konštatovali v trestnom konaní znalci R. a N.. Podstatné je, že sa ku svojim skutkom v trestnom konaní pred súdom priznala a oľutovala ich.

46. Ak žalobkyňa v súčasnosti vníma konanie svojej dcéry voči nej (volanie polícii, trestné oznámenie, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o zákaze vstupu do bytu, či priblíženia sa k rodine) , ako rozporné s dobrými mravmi, treba jej pripomenúť jej vlastné správanie , ktoré bolo príčinou vyvolania následku. Vzťah príčiny a následku (kauzalitu), nemožno v tomto prípade ani bagatelizovať, ani ho opomenúť, pretože je celkom zjavný. Nemožno hodnotiť ako rozporné s dobrými mravmi ani

také správanie žalovanej, keď v obrannej pozícii a najmä v strachu, aby po návrate žalobkyne z väzby nepokračovalo násilie v rodine, vo svojich podaniach na súd, často konfabulovala. Nemožno pričítať na jej ľarchu ani nevedomosť v tom, akú pomoc potrebuje alkoholik, aby sa dostal zo svojej závislosti, keď vzhľadom na prežitú skúsenosť s alkoholizmom matky a na svoj mladý vek, bola konfrontovaná s jeho následkami.

47. Subjektívne vnímanie a hodnotenie správania žalovanej žalobkyňou nie je rozhodujúce. Súd mal správanie žalobkyne v období pred jej odsúdením preukázané, nielen z výsledkov trestného konania, ale aj z výpovede jej matky X. J.. Tá potvrdila nielen to, ako sa správala žalobkyňa ku nim ako členom svojej rodiny, keď bola pod vplyvom alkoholu, ale aj to, že žalovaná sa správala zodpovedne, starala sa o svoju mladšiu sestru L., že konflikty s matkou nevyvolávala, riadne študovala a okrem toho chodila na brigády, aby vylepšila rodinný rozpočet. Jej vzťah k žalobkyňi ako k matke je po prežitých udalostiach vážne narušený. Udržiava si od matky odstup, čo ale neznamená, že to odporuje morálnym pravidlám. Inak sa ku nej správa slušne a nie neúctivo.

48. Po zvážení všetkých súvisiacich a na vec sa vzťahujúcich okolností súd dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť. Súd nevzhliadol v správaní žalovanej voči žalobkyňi hrubé porušenie dobrých mravov, ale len také správanie, ktoré bolo primeranou obrannou reakciou na správanie sa žalobkyne. Nemožno potom od obdarovanej spravodlivo požadovať, aby prejavovala voči daryni bezhraničnú vďačnosť, ale len vďačnosť primeranú okolnostiam, za ktorých prišlo k obdarovaniu. K tomu podľa vypočutých svedkov prišlo na nátlak otca žalobkyne a ostatných príbuzných, ktorí sa obávali, že žalobkyňa by mohla pod vplyvom alkoholu byť scudziť, prípadne sa zadlžiť, čím by všetci prišli o bývanie.

49. Na poslednom pojednávaní vyplynulo, že žalobkyňa sa do spoločného bytu, ktorý žiadala od žalovanej vrátiť, opäť nasťahovala. Má v ňom právo doživotne bývať (nemusí teda bývať v podnájme), a je len na nej, či sa pokúsi svoj narušený vzťah s dcérou, ale aj matkou, napraviť. Žalovaná sa v jednom zo svojich písomných podaní vyjadrila, že od nej očakáva ospravedlnenie...

50. Súd si nepripojil spisy, ktoré požadovala pripojiť strana žalobkyne, pretože to nepovažoval za potrebné, keďže k jeho rozhodnutiu postačovalo vykonané dokazovanie, najmä výsluch strán sporu a svedkov, ako aj obsah ostatného spisového materiálu.

51. Súd zamietol žalobu aj v časti, v ktorej žalobkyňa žiadala zrušiť jej právo doživotného bývania v byte, pretože tento výrok bol viazaný na úspech vo výroku o vrátenie daru, pričom tento výrok súd zamietol.

52. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods.1 C.s.p. Úspešnej žalovanej súd priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a. neboli splnené procesné podmienky,
- b. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c. rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e. súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- f. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g. zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Exekúciu možno vykonať na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu preto, že povinný dobrovoľne nespĺnil to, čo mu exekučný titul ukladá. Z dôvodov podľa osobitného predpisu môže návrh podať aj Justičná pokladnica. (§ 48 ods. 2 Exekučného poriadku).